

Sygn. akt I KA 13/20

## POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **M. W., R. P., M. W., Z. F. i T. P.**,  
oskarżonych z art. 258 § 1 k.k. i in.,  
po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2021 r.  
na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Karnej  
z powodu apelacji wniesionych przez  
oskarżyciela publicznego oraz obrońców oskarżonych  
kwestii zwrotu akt sprawy celem uzupełnienia uzasadnienia zaskarżonego  
wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P.  
z dnia 7 października 2020 r., sygn. So (...),  
na podstawie art. 449a § 1 zd. pierwsze k.p.k.

### **p o s t a n o w i ł:**

**przekazać akta sprawy So (...) Wojskowemu Sądowi  
Okręgowemu w P. celem uzupełnienia uzasadnienia  
zaskarżonego apelacjami wyroku Wojskowego Sądu  
Okręgowego w P. z dnia 7 października 2020 r., sygn. So (...).**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 października 2020 r., sygn. So (...), oskarżeni M. W., R. P., M. W., Z. F. i T. P. zostali uznani winnymi przestępstw zakwalifikowanych z art. 258 § 1 k.k., art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 231 § 2 k.k. w zb. z art. 266 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 228 § 1 k.k., art. 305 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 271 § 3 k.k., art. 278 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (M. W.), art. 258 § 1 k.k., art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art.

229 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (R. P., M. W.) i art. 258 § 1 k.k., art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 305 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (Z. F. i T. P.)

Orzeczenie to zaskarżył oskarżyciel publiczny oraz obrońcy oskarżonych M. W., R. P., M. W., Z. F. i T. P.. Obrońcy we wniesionych apelacjach podnieśli m. in. zarzuty naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów oraz błędu w ustaleniach faktycznych.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Wprawdzie naruszenie przez sąd dyspozycji przepisu art. 424 § 1 k.p.k. nie uzasadnia uchylenia zaskarżonego wyroku (art. 455 k.p.k.), to jednak istniejące wady tego dokumentu mogą skutecznie uniemożliwić sądowi *ad quem* przeprowadzenie kontroli odwoławczej w związku z postawionymi w środku odwoławczym zarzutami. Będzie tak w szczególności wówczas, gdy autor środka odwoławczego formułuje zarzuty nawiązujące do podstawy odwoławczej wskazanej w przepisie art. 438 pkt 3 k.p.k. bądź też kwestionuje dokonane przez sąd ustalenia faktyczne z punktu widzenia naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów. Jeśli partia motywacyjna zaskarżonego rozstrzygnięcia nie prezentuje jakiegokolwiek argumentacji odnoszącej się do przeprowadzonych w sprawie dowodów i dokonywanych na ich podstawie ustaleń faktycznych, nie poddając ich analizie umożliwiającej sądowi prowadzącemu kontrolę odwoławczą poznanie argumentacji, którą kierował się sąd dokonując takich, a nie innych ustaleń faktycznych, bądź też uzasadnienie poprzestaje na zastąpieniu argumentacji odnoszącej się do poszczególnych dowodów identycznymi formułami odnoszącym się do poszczególnych dowodów, przeprowadzenie kontroli odwoławczej i prawidłowe wyrokowanie odwoławcze uzasadnia sięgnięcie po narzędzie procesowe określone w przepisie art. 449a § 1 zd. pierwsze k.p.k. Tak jest w niniejszej sprawie: rozpoznanie zarzutów wyartykułowanych w apelacjach oskarżonych nie jest możliwe w oparciu o obecny kształt uzasadnienia wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 października 2020 r.

Zarzuty apelacyjne sformułowane w środkach odwoławczych obrońców oskarżonych nakierowane są przede wszystkim (choć nie tylko — w apelacjach postawiono także zarzuty rażącej niewspółmierności kary, dotyczące zasądzonego

wynagrodzenia z obrońcy urzędu) na kwestionowanie naruszenia art. 7 k.p.k. i prawidłowości dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Obrońcy podnoszą m. in. że sąd z naruszeniem art. 7 k.p.k. nie odniósł się bądź niewłaściwie ocenił pomawiające depozycje (wyjaśnienia/zeznania) m. in. G. S., A. W., I. K., A. S. i R. F. złożone na etapie postępowania przygotowawczego i postępowania jurysdykcyjnego (apelacje obrońcy M. W., M. W. i T. P.), nie dokonał analizy zeznań/wyjaśnień składanych przez A. W. jako stanowiących pomówienie złożone i pozostających we wzajemnej sprzeczności w odniesieniu do składania ich na poszczególnych etapach postępowania, przyjął je w całości w poczet materiału dowodowego jako spójne, logiczne itd., nie poddania analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci podsłuchów nagranych rozmów telefonicznych pomiędzy poszczególnymi osobami, objętymi aktem oskarżenia, w kontekście legalności tego dowodu, i zgody na podsłuchy wobec poszczególnych osób, w tym również tzw. zgód następczych, i jednocześnie przyjął całość tego materiału w poczet legalnych dowodów oraz podstawy poczynionych ustaleń faktycznych w sprawie (środki odwoławcze pochodzące od obrońcy oskarżonych M. W. i M. W. adw. M. S.). Uzasadnienie zaskarżonego Wojskowego Sądu Okręgowego w P. nie pozwala na przeprowadzenie kontroli apelacyjnej m. in. tych właśnie zarzutów. W poszczególnych rubrykach odnoszących się do poszczególnych czynów zarzuconych oskarżonym i dowodów, na podstawie których dokonano w sprawie ustaleń faktycznych (sekcja 2 uzasadnienia formularzowego *Ocena dowodów*) sąd po wielokroć odwołuje się do tych samych, ogólnikowych sformułowań. Uniemożliwia to ustosunkowanie się do zarzutów formułowanych w apelacjach oskarżonych M. W., R. P., M. W., Z. F. i T. P.. Podstawowe dowody, na których bazował sąd pierwszej instancji dokonując w sprawie ustaleń faktycznych zostały potraktowane w sposób schematyczny, identycznie co do każdego z nich. I tak — przykładowo — w stosunku do depozycji składanych przez kmdra rez. G. S. uzasadnienie w części dotyczącej oceny dowodów ogranicza się do powtórzenia w przypadku każdego z przypisanych oskarżonym czynów lakonicznej i ogólnikowej formuły, nieodnoszącej się do k o n k r e t n y c h czynów, co do których sąd dokonuje ustaleń faktycznych na podstawie tego dowodu: „Zeznania szczere i logiczne korelujące z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym

zarówno osobowym, jak i rzeczowym za wyjątkiem wyjaśnień oskarżonych (poza depozycją oskarżonego P. w śledztwie). Świadek ten szczegółowo opisał mechanizm popełniania przestępstw opisanych w zarzutach. Z uwagi na swój udział w tym procederze miał dużą wiedzę o działaniach oskarżonych. Świadek ten będąc pomysłodawcą funkcjonowania grupy przestępczej w R. w G. nie tylko tą grupę założył, ale nią kierował i czynił to z żelazną konsekwencją. Znał każdy szczegół nielegalnych przedsięwzięć w kierowanej przez niego instytucji. Bez jego zgody i wiedzy nie dokonywano żadnych nielegalnych przedsięwzięć. Świadek wręcz psychicznie ‘terroryzował’ swoich podwładnych przymuszając ich do realizacji jego nielegalnych zamysłów. Podwładni w obawie o pracę posłusznie wykonywali również polecenia niezgodne z prawem niejednokrotnie czerpiąc z tego dla siebie korzyści majątkowe” (tak — sekcja 2 uzasadnienia formularzowego *Ocena dowodów*, rubryki: 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 1.1.9, 1.1.10, 1.1.11, 1.1.12, 1.1.13, 1.1.15, 1.1.16, 1.1.17, 1.1.18, 1.1.20, 1.1.21, 1.1.22, 1.1.23, 1.1.24, 1.1.25, 1.1.26, 1.1.27, 1.1.28, 1.1.29, 1.1.30, 1.1.31, 1.1.32, 1.1.33, 1.1.34, 1.1.35, 1.1.36, 1.1.37). Inne fragmenty uzasadnienia zostały zbudowane na identycznej zasadzie, tj. co do zeznań świadka I. K. sąd podaje „Zeznania szczere i logiczne korelujące z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym zarówno osobowym, jak i rzeczowym za wyjątkiem wyjaśnień oskarżonych (poza depozycją oskarżonego P. w śledztwie). Świadek szczegółowo opisał mechanizm popełniania przestępstw przypisanych oskarżonym zarzutach. Z uwagi na swój udział w tym procederze miał dużą wiedzę o działaniach oskarżonych. Świadek z racji pełnionej funkcji doskonale znała działanie przestępczego procederu i wiedziała o osiągniętych korzyściach majątkowych przez oskarżonych. Miała świadomość, iż uzyskiwanie zamówień publicznych przez wybrany i ten sam krąg przedsiębiorców nie ma nic wspólnego z zasadami uczciwej konkurencji”, co do zeznań świadka A. W. w pisemnych motywach podaje się: „Zeznania szczere i logiczne korelujące z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym zarówno osobowym, jak i rzeczowym za wyjątkiem wyjaśnień oskarżonych (poza depozycją oskarżonego P. w śledztwie). Świadek szczegółowo opisał mechanizm popełniania przestępstw przypisanych oskarżonym zarzutach. Z uwagi na swój udział w tym procederze miał dużą wiedzę o działaniach oskarżonych” (depozycje

A. S., R. F. potraktowano w uzasadnieniu podobnie, tj. bez ich konkretyzowania co do poszczególnych zarzutów i do poszczególnych fragmentów tych depozycji). Co do licznych zgromadzonych w sprawie podsłuchów sąd podaje tylko tyle, że jest to „bezwzględny dowód na funkcjonowanie grupy przestępczej, gdzie rozmówcy bez oporów i szczerze ukazywali mechanizm przestępczego działania i wzajemne powiązania”. Zastosowany przez sąd sposób redakcji zarzutów w efekcie uniemożliwia przeprowadzenie kontroli zaskarżonego wyroku w pryzmacie zarzutów postawionych przez autorów apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych M. W., R. P., M. W., Z. F. i T. P., skoro nie jest jasne czym kierował się sąd dokonując takich, a nie innych ustaleń faktycznych i w jaki sposób dokonał ewaluacji procesowej poszczególnych dowodów przyjętych za podstawę dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych.

Dlatego też konieczne stało się przekazanie akt sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P. celem uzupełnienia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. Uzupełniając uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia sąd *a quo* skoncentruje się na uzupełnieniu rubryk 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 1.1.9, 1.1.10, 1.1.11, 1.1.12, 1.1.13, 1.1.15, 1.1.16, 1.1.17, 1.1.18, 1.1.20, 1.1.21, 1.1.22, 1.1.23, 1.1.24, 1.1.25, 1.1.26, 1.1.27, 1.1.28, 1.1.29, 1.1.30, 1.1.31, 1.1.32, 1.1.33, 1.1.34, 1.1.35, 1.1.36, 1.1.37 (sekcja 2 uzasadnienia formularzowego *Ocena dowodów*) o przedstawienie analizy zgromadzonego materiału dowodowego w sposób umożliwiający prześledzenie i poddanie ocenie sposobu procesowego spożytkowania dwóch głównych grup dowodowych, tj. zeznań i wyjaśnień (G. S., A. W., I. K., A. S., R. F. i T. P.) oraz zgromadzonych w sprawie podsłuchów. Kwestie wymagające uzupełnienia przez sąd w tej sekcji uzasadnienia formularzowego to:

- (1) wskazanie przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. w sposób zindywidualizowany na których fragmentach depozycji (z którego etapu postępowania: czy z postępowania przygotowawczego czy z postępowania jurysdykcyjnego przed Wojskowym Sądem Okręgowym w P.) G. S., A. W., I. K., A. S. i R. F. (to samo dotyczy wyjaśnień oskarżonego T. P.) dokonał ustaleń faktycznych co do poszczególnych czynów

przypisanych oskarżonym oraz w jaki sposób dokonał sąd oceny tych dowodów, tj. które fragmenty tych depozycji sąd uznał za wiarygodne (i dlaczego), a którym fragmentom tych zeznań (wyjaśnień) — i dlaczego — sąd odmówił waloru wiarygodności, odniesienie się do ewentualnych sprzeczności pomiędzy tymi depozycjami, ze szczególnym uwzględnieniem pomówieniowego charakteru niektórych z powyższych dowodów.

Ponadto konieczne jest uzupełnienie uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji o:

- (2) poddanie i zaprezentowanie analizy zgromadzonych w sprawie dowodów w postaci podsłuchów ze wskazaniem tego, które fragmenty których transkrypcji podsłuchów stały się podstawą dokonania w sprawie ustaleń faktycznych odnośnie do poszczególnych czynów przypisanych wszystkim oskarżonym oraz odniesienie się do kwestii legalności tych podsłuchów, tj. wskazania na istnienia zgód pierwotnych i następczych co do wykorzystanych dowodowo materiałów,
- (3) dokonanie oceny dowodów, na podstawie których co do oskarżonego R. P. Wojskowy Sąd Okręgowy w P. w zakresie pkt. 19, 20 i 21 wyroku przyjął, że:
  - w sprawie istniała zorganizowana grupa przestępcza, w której uczestniczył oskarżony R. P.,
  - oskarżony ten miał świadomość udziału w działalności takiej grupy,
  - że oskarżony miał świadomość, że brak odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert skutkować będzie stworzeniem pozorów zachowania konkurencyjności postępowania na etapie składania ofert w związku z realizacją zadania nr (...),
  - niezłożenie oferty na realizację zadania nr (...) odbyło się na polecenie G. S.,

- oskarżony uzgodnił z G. S. złożenie dwóch ofert na realizację zamówienia nr (...) związanego z dostawą ceramicznych materiałów konserwacyjnych do Sekcji Obsługi Infrastruktury M., w tym wartość oferty firmy, której jest właścicielem,
- w uzgodnieniu z G. S. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez formę S. sp. z o.o. w G. w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego nr (...) oskarżony nie odpowiedział na zaproszenie do składania ofert, co miało być efektem realizowania polecenia G. S.,
- oskarżony R. P. czterokrotnie w latach 2011-2012 wręczył kmdr. G. S. korzyść majątkową w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej szefa R. w G. w postaci posiłku - obiadu w nieustalonym lokalu gastronomicznym o wartości 100 zł oraz
- że wręczenie G. S. w dniu 1 grudnia 2012 roku kwoty 2.000 zł. pozostawało w związku z pełnieniem przez G. S. funkcji publicznej Szefa R. w G.